

Ihenga

nā, Piatarihi 'Aunty Bea' Tui Yates

Ko Ihenga tēnei. He rangatira rongonui ia. Ko Tamatekapua tōna koroua. Ko Tamatekapua te rangatira o runga i te waka o Te Arawa. He tangata taunaha whenua a Ihenga. He tino pai tēnei āhuatanga ki a ia ke te pōkaiwhenua.

Ka noho a Ihenga i Maketu. I ū mai te waka o Te Arawa i Maketu. Ko Maketu tētahi wāhi rongonui mo ngā kaimoana katoa. He wāhi ataahua a Maketu, he nui ō mātou tātai kōrero e pā ana ki te whenua.

E rua ngā kuri a Ihenga, ko Potakawhiti me Ohau. I tētahi ata mahana, i whiti mai te rā. Ka pīrangi a Ihenga ki te hopu kiwi. I haere ngātahi a Ihenga me ana kuri. I haere rātou ki tētahi awa.

Kī tonu tēnei awa i ngā tuna tino nui, tino mōmona hoki. Ka hī tuna a Ihenga, ka hākari. Ka whakaingoatia e Ihenga tēnei awa, ko te Kaituna. Ko te awa rangatira o te iwi kei Maketu.

Ka hīkoi rātou, ka hīkoi rātou. Ka tae rātou kitenga o te ngahere me ngā waiheke.

Ka ngenge ka hiainu ngā kuri. Ka haere ki mua rāua, ka ruaki inanga i runga i te papa.

Ka whakaaro a Ihenga a hahā! Kei kōnei tētahi roto pea. I te tihi o te puke ka kite ia i tētahi roto. I tōna tirohanga atu ka kite he wāhanga iti noa. Kīhai ia i mōhio i tōna nui ake. Ināianei kei kei te mōhio mātou ki te nunui o tēnei roto. Ka whakaingoatia e ia tēnei roto Te Rotoiti I kite ai e Ihenga.

Ka tae rātou ki tētahi awa. He kuri haututu a Ohau. Nā tana tino hiahia ki te kaukau haere i roto i te wai nei, ka toromi ia i roto i tētahi rīporīpo mōrearea. Ka aroha! Nā tōnā pōuritanga ka whakaingoatia e Ihenga tēnei awa, ko te Ohau te awa o Ngāti Pikiao. Ko te Ohau te awa o te iwi kei Mourea.

Ākuanei ka tae a Ihenga me Potakatawhiti ki te waha o te awa nei. Ka kite rāua i tētahi roto tino ataahua. Ko te roto tuarua e pōkarekare ana. Ka whakaingoatia e Ihenga tēnei roto ko Rotorua-nui-ā-Kahumatamomoe hei whakamana i tōna matua kēkē.

I waenganui i te roto nei tētahi motu e whakaatu ana tōna mana. Ka whakaingoatia tēnei motu ko Mokoia te Motu-tapu-a Tinirau te kainga tūturu a Hinemoa rāua ko Tutanekai.

Ka kite a Ihenga i te auahi e rere ana ki te rangi mai i te maunga nei. I rangona tētahi kōrero e pā ana ki te iwi Patupaiarehe e noho ana i reira. Mehemea ka pā ō rātou ringa ki a koe, ka pāngia e te mākutu i runga i a koe. Engari mehemea ka mirimiri koe i to kiri i te hinu o te mako. Ka ora pai koe.

Ka hike haere a Ihenga ki runga i te maunga. Ka tae ia ki te pā ko Tuahu-o-te-Atua. Ka pongo ia ki nga reo e kōrerorero ana, e waiata ana. Ka huna ia i muri i ngā maniak. Ka kite ia i tētahi wahine ataahua e waiata ana e mau tahā ana.

Kātahi ia ka puta ki waho, ka pātai a Ihenga he inu mōna. Ka mau ia i te tahā, ka inu, he tangata pūrotu a Ihenga ngā whakaaro o te wahine nei engari i te haunga o te kakara o te mako, ka rere te wahine. Ka tahuna te ngahere e Ihenga, ka rere ia. Ka whakaingoatia te maunga ko Ngongotaha nā te mea i inu a Ihenga mai i te tahā.

Ka haere tonu a Ihenga, he maha ngā wāhi, ngā awa, ngā roto i te Waiariki i te Ika a Maui i tapaingia e Ihenga. He rangatira taunaha whenua rongonui a Ihenga.

I tēnei wā e tū ana te marae Tangatarua i te Whare Takiura o Te Waiariki kei Rotorua hei whakamaumaharatanga, hei whakanui i tō mātou rangatira ko Ihenga. Nā Lionel Grant no Te Arawa i hanga i whakairo mo Te Arawa, mo tātou katoa. Kia maumahara i a Ihenga mo ake tonu. Mai i te whitinga o te rā tae rawa ki te tōringatanga o te rā, e kore e warewaretia.

